

BIO PSY SOC INT ENV

Vánoční příběhy

Záměr celku:

Vánoční příběhy navodí nejen sváteční atmosféru adventu, ale stanou se i motivací pro aktivity, které čekání na vánoční svátky dětem zpříjemní. Pohádkové příběhy slouží k poslechu, ale současně v sobě nesou i morální nadčasové poselství, které učí děti vnímat Vánoce jako svátky pohody, přátelství a vzájemné sounáležitosti. Nenásilnou formou seznamují děti s lidovými tradicemi a obyčeji, které se vážou k době Vánoc.

Činnosti:

Poslech příběhu a pohádek, deklamace básní, tvořivé hry, pohybové aktivity a hry, hry s padákem, didaktické hry, smyslové hry, slovní hry.

Výstupy:

Osvojit si elementární poznatky o vánočních zvycích a tradicích, aktivně naslouchat, být empatický, být komunikativní, pomáhat druhým, prožívat společnou radost, projevovat se tvořivě, sledovat příběh, sladit pohyb a rytmus, zvládat zacházení s výtvarným materiálem.

Pomůcky a potřeby: Uvedeny u každé aktivity.

Popis:

Příběh první

Až zazvoní Mikuláš...

Eva Hurdová

Na začátku měsíce prosince, v předvečer svého svátku, bude chodit do rodin s malými dětmi Mikuláš. Nechodí sám, ale vodí s sebou také anděla a čerta. Rozdávají hodným dětem pomeranče, jablíčka, ořechy, různé sladkosti a někdy i drobné dárky.

Mikuláš se na návštěvu dětí důkladně připravuje. Kontroluje, zda jeho bílé slavnostní roucho není pomačkané, nebo dokonce někde ušpiněné. Také se dívá, jestli jeho slavnostně zdobený plášť pěkně září. Připravuje si i vysokou čepici a na konci zatočenou hůl – berlu.

Potom Mikuláš listuje ve velké knize, kde má nejen zapsáno, které děti jsou hodné, ale i jména zlobíků. Také anděl se na návštěvu u dětí chystá. Rád by byl co nejkrásnější. Vyžehlil si své sněhobílé šaty a právě sedí u nebeského kadeřníka. Chce, aby se jeho dlouhé vlasy pěkně vlnily a třpytily.

I čert Ohřejse se má připravovat. Když však zjistil, že je na světě sníh a mráz, tak se mu z pekelného tepla vůbec nechce. Přemýšlel, jak by to zařídil, aby mohl dál sedět u pekelného kotle a ohřívat se. Čert Ohřejse seděl, rozhlížel se a v tom zahlédl malého čertíka. Byl to čertík, který měl rád legraci a tropil často různé neplechy a žerty. Proto mu v pekle říkali čertík Žertík.

„Čertíku Žertíku, jsi už dost starý na cestu do světa. Chceš se tam podívat?“ zeptal se Ohřejse Žertíka.

„Moc rád se do světa podívám, to bude určitě velká legrace,“ volal čertík Žertík a hned se začal chystat na svoji první cestu do světa. Pokusil se učesat svoje černé, kudrnaté vlasy a naleštil si růžky. Bývalo by stačilo, aby se vydal na svět až k večeru, ale protože se moc těšil, vyrazil hned. „Dříve než se sejdu s Mikulášem a s andělem, tak si svět pořádně prohlédnu,“ těšil se čertík Žertík. A opravdu. To bylo pokoukání! Čertík Žertík si prohlížel lidi, domy, stromy i auta. Jak šel po chodníku, uviděl najednou nějaký vchod vedoucí dolů, do země. „To bude možná nějaký tajný vchod do pekla,“ pomyslel si Žertík. „Musím to prozkoumat. Těch lidí, co tam jde! Ti všichni asi na světě moc zlobili, že teď musí jít dolů do pekla. Já tenhle vchod ještě neznám, tak se tam půjdu podívat.“

Co nese anděl v košíčku?

Pomůcky a potřeby: Košík na dárky, dárky – jablko, bonbon, banán, müsli tyčinka, malá plyšová hračka, míček apod., velký šátek či kus látky na přikrytí koše.

Do košíku ukryjeme nadílku – sladkosti, ovoce, drobné hračky – cca 10–12 kusů. Hraček by mělo být asi o 2 kusy více než dětí, aby poslední děti měly možnost výběru. Košík zakryjeme šátkem nebo látkou, aby předměty nebyly vidět.

Děti motivujeme jednoduchou říkankou:

*„Anděl nese nadílku,
pro Alenku, pro Jirku.
Copak nese v košíčku?
Zkus uhádnout, hošíčku!“*

Děti sedí kolem košíčku a postupně hmatem hádají, co drží v ruce. Pojmenují a vyjmou z košíku. Společně zrakem zkontrolujeme, zda dítě hádalo správně.

Obměna: Kolem košíku rozložíme cca 5–7 předmětů, zbytek ponecháme v koši. Všechny předměty si pozorně prohlédneme. Zvolíme jedno dítě, které bude obdarováno, druhé dítě-anděl jej obdaruje a třetí dítě bude hadač. Hadač se otočí ke skupince dětí zády, případně jde stranou na určené místo tak, aby nevidělo a neslyšelo, čím anděl dítě obdaruje. Ve chvíli, kdy je hadač stranou, anděl zvolí jeden dárek a vloží jej libovolnému dítěti do ruky tak, aby předmět nebyl vidět. Děti volají na hadače: „Hádej, hádej, jaký dárek mám? Hádej, hádej, co já schovávám?“ Dítě si prohlédne zbývající předměty a pokusí se určit, čím anděl dítě obdaroval – který předmět chybí.

Obměna v obtížnější variantě: Reálné předměty nahradíme obrázky stejného formátu, některé obrázky mohou být i velmi podobné a rozdílné pouze v detailu, např. medvídek s mašlí x medvídek bez mašle, bonbon v papírku s proužky x bonbon v papírku s puntíky apod.

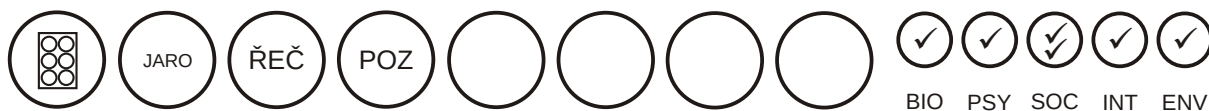
Čertí legrácky s padákem

Pomůcky a potřeby: Látkový padák (případně velký kus látky čtvercového tvaru).

Látkový padák lze využít k mnoha pohybovým aktivitám motivovaným čertovskými legráckami.

- a) **Čertovský oheň** – Oheň v pekle hoří neustále, aby čertíkům bylo teplo, a tak do ohně přikládají a foukají do plamenů, aby nevyhasl. Zkusíme pomoci čertíkům do ohně foukat:
 - Děti drží padák po obvodu oběma rukama, stojí na místě, otočeny čelem ke středu padáku, společně rytmicky deklamujeme v pomalém 2/4 rytmu: „Fi-jú, fi-jú, fi-jú, fi-jú...“ Na první hlásku zvedneme lehce okraj padáku a na druhou hlásku padák lehce klesne. Ohýbáme ruce pouze v zápěstí, čímž vzniká lehký závan vzduchu – pozvolna rozfoukáme oheň v pekle.
 - Výchozí postoj dětí zůstává stejný, společně rytmicky deklamujeme s výdechem: „fúúú, fúúú, fúúú, fúúú...“ Na zvolání zvedneme okraj padáku tak, že se ruce ohýbají v loktech. Zvolání musí být dostatečně dlouhé, aby na jedno zvolání bylo možno padák zvednout (lokty se zvednou nahoru) a klesnout (lokty klesají dolů). Mezi jednotlivým zvedáním padáku necháme pauzu pro nádech.
 - Výchozí postoj zůstává stejný, společně vyslovíme s výdechem: „fúúk“ – na prodloužený výdech se padák zvedne co nejvýš – natažené ruce se zvedají nad hlavu, padák necháme volně klesnout, následuje nádech a další zvedání padáku – rozdmýcháváme oheň.

- b) **Pekelná brána** – Padák po obvodu drží děti oběma rukama, jsou otočeny čelem do středu padáku,

Jarní příběhy

Záměr celku:

Jarní příběhy lze využít nejen k předčítání s dětmi, ale především se stanou nápaditou motivací pro další navazující aktivity. Seznamují děti s lidovými zvyky, obyčeji, pranostikami. Učí děti vnímat Velikonoce jako svátky jara a probuzení přírody. Zaměřují se na rozvoj hudebně- pohybových dovedností, hrátky s lidovou slovesností.

Činnosti:

Poslech příběhů, deklamace básní, pohybové improvizace.

Výstupy:

Osvojit si elementární poznatky o jarních a velikonočních zvycích a tradicích, aktivně naslouchat, být empatický, být komunikativní, prožívat společnou radost, projevovat se tvořivě, sledovat příběh, sladit pohyb a rytmus, zvládnout zacházení s výtvarným materiálem.

Pomůcky a potřeby: Jsou uvedeny u každé aktivity.

Popis:

PŘÍBĚH PRVNÍ

První jarní den

Eva Hurdová

V měsíci březnu nastává jaro, na které se těší nejen lidé, ale i zvířátka. Tentokrát ale jarní počasí, po kterém všichni touží, nepřichází. Na některých stromech a keřích se už sice objevily pupeny, ale na mnoha místech ještě leží sníh a ani bílým kvítkům sněženek se nedaří proniknout skrz sněhovou peřinku.

Na dnešní první jarní den se těšil i kocourek Mourek. Leží doma v teple u kamen a zklamaně se dívá ven. Z šedivých mraků se snášejí k zemi bílé sněhové vločky.

„Mňau, sluníčko, kdepak jsi? Proč se schováváš za mraky a nehřeješ? Dnes je přece první jarní den a já jsem se těšil, že budu ležet venku na lavičce v teple tvých slunečních paprsků. A místo toho se ohřívám u kamen.“

Ale sluníčko nic, ani z mraků nevykooklo. Také pejsánek Hafánek je smutný.

„První jarní den by přece měl být doopravdy jarní, ozářený sluníčkem, ne zasněžený. Místo pobíhání po rašící travičce se schovávám před chumelenicí sněhových vloček do boudy. To nám jaro nějak divně začíná. Haf, haf, sluníčko, kde jsi? Proč nesvítiš a nehřeješ?“

Ale sluníčko zase nic, ani z mraků nevykooklo. I vrabeček Drobeček se diví.

„Takhle jsem si první jarní den nepředstavoval. Chtěl jsem hledat něco dobrého k snědku na sluníčkem vyhřáté trávě a zemi, a místo toho poskakuji ve sněhu. Pí, pí, sluníčko, zasvit' aspoň maličko.“

Ale sluníčko zase nic, ani z mraků nevykooklo. Spí a hlásky Mourka, Hafánka ani Drobečka neslyší. Najednou se však sluníčko ve své nebeské postýlce zavrtělo.

„Co se to děje? Co to slyším? Kdo mě to budí?“

Sluníčko začalo pozorně poslouchat a uslyšelo písničku:

„Hřej, sluníčko, hřej,
hory doly krej.
Povyskoč si výše,
na té naší střeše,
kolo udělej.“

TIP:

Říkadlo Přišlo jaro do vsi (i další) spojíme se hrou na tělo (tleskání, pleskání, dupání). Vymyslíme jednoduchou melodii, využijeme nástroje Orffova instrumentáře. Vhodným doprovodem je bordun na zvonkohry (v C dur hrajeme první a pátý stupeň, tedy C, G, v D dur hrajeme D, A...), xylofony nebo metalofony, zpěv a hru spojíme s pohybem (motivace – jarní tanec).

Jarní průvod

Pomůcky a potřeby: Větvičky z keře (např. z břízy, zlatice), krepové stužky, úzké látkové stuhy.

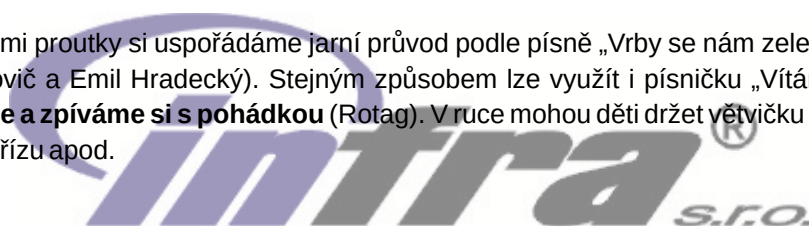
Na jaře se na větvích pozvolna otevírají napučené pupence, ze kterých se klubou zelené lístky a květy. Potřebují však hodně tepla a sluníčka. Než lístečky vyraší, budeme čarovat sami a větvičky jarně vyzdobíme. Děti na větvičky navazují stužky, mašličky, pentličky. Takto nazdobené jarní větvičky využijí ke hře na jarní průvod, pohybovým hrám, tanečním improvizacím, dekoracím. Průvod dětí ozdobený větvičkami se zkusí vydat k řece a přivítat jaro vhozením větviček do vody.

Poznámka:

Větvičky jsou přiměřené velikosti, dbáme na bezpečnost dětí, ale také na ochranu přírody. Nařežeme jen tolik větviček, kolik opravdu potřebujeme.

TIP:

Se zelenými jarními proutky si uspořádáme jarní průvod podle písně „Vrby se nám zelenají“ CD **Jaro, léto** (Pavel Jurkovič a Emil Hradecký). Stejným způsobem lze využít i písničku „Vítáme jaro“ z CD kompletu **Hrajeme a zpíváme si s pohádkou** (Rotag). V ruce mohou děti držet větvičku z jivy, kvetoucí forsythii - zlatici, břízu apod.

Mlád'átka

V Malé jarní pohádce (viz aktualizace Kafometu – jaro 2007 EST-046.3) se vypráví o slepičkách, kačenkách, kozlíkovi. Na dvorku můžeme vidět i jiná zvířátka. Třeba kočku.

Podobně jako písničku Na horách sejou hrách si zazpíváme:

Na horách sejou hrách, na dolině čočku,
přišel k nám jeden pán, oblíbil si kočku.
Kočka byla bohatá, měla čtyři koťata.
Koť a, koť a, koť a, koť a,
koť a, koťata.

Dopis pro jaro

Pomůcky a potřeby: Obálka formátu A4 nebo větší, kancelářské papíry A4, libovolné výtvarné potřeby (pastelky, voskovky, fixy apod.).

Do obálky vložíme obrázky věnované jaru. Děti kreslí na téma, co jaro přináší, co jaro mění, jak vypadá jarní sluníčko apod. Obálku položíme za okno, aby si jaro dopis vyzvedlo. Pokud máme možnost, pošleme ji jaru po vodě – po řece. A jak poznáme, že jaro dopis četlo? Snadno – slunce bude svítit silněji, oteplí se a na zahradě začne rašit tráva. Další změny zkusíme vypožorovat s dětmi přímo v přírodě.

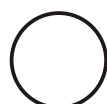
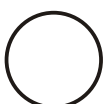

JARO
LÉTO

ŘEČ

POZ

EST

BIO PSY SOC INT ENV

Příběhy o naší rodině

Záměr celku:

Příběhy o naší rodině lze využít nejen k předčítání s dětmi, ale především se stanou motivací pro další navazující aktivity. Nenásilnou formou dětem přiblíží svátky, které se v některých rodinách již slaví a které posilují vzájemné rodinné vztahy a vazby.

Činnosti:

Poslech příběhů, deklamace básní, pohybové hry a improvizace, smyslové hry, hry se slovy, zpěv písní.

Výstupy:

Posilovat rodinné vztahy a vazby, chápat důležitost rodinných vztahů, vazeb a vzájemného pocitu sounáležitosti, aktivně naslouchat, být empatický, být komunikativní, prožívat společnou radost, projevovat se tvořivě, sledovat příběh, sladit pohyb a rytmus, zvládnout zacházení s výtvarným materiálem.

Pomůcky a potřeby:

Jsou uvedeny u každé aktivity.

Popis:

PŘÍBĚH PRVNÍ

Nejen maminky mají v květnu svátek

Eva Hurdová

Je měsíc květen. Zuzka, která už půjde po prázdninách do první třídy, se společně s mladší bráškou Petrem snaží vymyslet, jaký dárek by mohli dát mamince k svátku matek. Tento svátek budou doma slavit druhou květnovou nedělí. Zuzka i Petr mají v pokladničce našetřených pár korun, a tak je napadlo, že by mohli koupit čokoládu, kterou má maminka moc ráda. A jak děti řekly, tak udělaly. Vzaly z kasičky peníze a šly do prodejny potravin, která byla hned vedle jejich domu. Děti vybraly dvě čokolády. Byly stejně velké, stejně drahé, ale každá čokoláda měla jiný obal a nápis na něm.

Doma se děti pochlubily tatínkovi, co koupily, a chtěly vědět, co je na čokoládách napsáno. „Jedna čokoláda je mléčná a druhá čokoláda je hořká,“ řekl tatínek. Zuzka se polekala: „Maminka nemá ráda mléko, raději jí jogurty. Škoda, že čokoláda není jogurtová. Mléčná čokoláda třeba mamince chutnat nebude.“ I Petr se polekal: „Jestli je ta čokoláda opravdu hořká, tak mamince určitě chutnat nebude.“

Děti si čokolády prohlížely a nakonec se rozhodly, že čokolády musí ochutnat. Přece nemůžou dát mamince něco, co by jí nechutnalo. A tak Petr se Zuzkou jednu i druhou čokoládu rozbalili a ochutnali. „Mňam, ta je dobrá,“ chválila Zuzka hořkou čokoládu. „Počkej, já si také ulomím a ochutnám,“ volal hned Petr, „a ty můžeš mezitím ochutnat mléčnou čokoládu, ta je také moc dobrá.“ A tak obě děti čokolády střídavě ochutnávaly, až v každém z obalů ležela na stříbrném staniolu poslední malá čokoládová kostička. „Tohle přece mamince dát nemůžeme,“ řekla Zuzka. „Tak to sníme,“ rozhodl se Petr. A děti dojedly i poslední kousíčky čokolády.

Jenže pak si Petr i Zuzka uvědomili, že už nemají ani čokoládu, ani další peníze. Co jen mamince dáme, přemýšleli. Zuzku napadlo, že v létě s Petrem nasbírali na výletě u potůčku bělostné oblázky. „Můžeme na oblázky, které máme schované v zásuvce, namalovat obrázky. To bude pěkný dárek pro maminku,“ zvolala Zuzka. „Hurá, jde se malovat,“ vykřikl Petr radostně a oba se s chutí pustili do práce.

„Vámi vlastnoručně vyrobený dárek potěší maminku určitě víc než čokoláda, kterou jste snědli,“ vymlsounil mlsní,“ usmál se na děti tatínek, který se přišel podívat, co Zuzka s Petrem dělají. Také dědeček se přišel podívat a pochválil děti: „Malované oblázky jsou moc pěkné! To jste měly, děti, dobrý nápad. A co dárky pro babičku Mílu a pro babičku Věru, ty máte také připravené?“ Děti zavrtěly hlavami, že ne. „Dědo, vždyť v květnu mají svátek maminky, a ne babičky,“ řekl Petr.

Umí žehlit?

Σ Jaké dárky byste připravily pro svého tatínka a dědečky?

Σ Víš, co se píše v receptu na přípravu jídla? Jaká jsou tvoje oblíbená jídla? Znáš i oblíbená jídla maminky a tatínka?

Navazující aktivity k příběhu:

Dort pro mámu a tátu

Pomůcky a potřeby: Piškoty, ovocný džem, kompotové ovoce, zakysaná smetana, vanilkový cukr, dortová či jiná vhodná forma na dort.

Rodiče překvapíme dortem a uspořádáme hostinu. Zakysanou smetanu smícháme s vanilkovým cukrem. Ovoce příborovým nožem nakrájíme na menší kousky. Dno dortové formy poklademe piškoty, navrstvíme ovocný džem a kousky kompotového ovoce, polijeme zakysanou smetanou a vrstvy opakujeme. Horní část lze ozdobit nastrohanými oříšky či čokoládou. Necháme ztuhnout v lednici do druhého dne a následující den ochutnáme.

Poznámka: Množství surovin přizpůsobíme počtu dětí, dortů připravíme případně i více. Dbáme na to, aby ovoce chuťově ladilo s džemem, lze použít i další pochutiny na doplnění – sekané oříšky, sušené rozinky apod. Při ochutnávání dáme pozor na případné potravinové alergie (především oříšky a čokoláda).

TIP 1: Připravené dorty nabídneme rodičům při společném setkání, např. při oslavě Dne matek formou odpoledního setkání s posezením a tvořením.

TIP 2: Snadnější variantou přípravy slavnostního dortu je možnost využití piškotového korpusu, který zakoupíme v obchodě. Korpus poklademe kousky nakrájeného ovoce, zalijeme želatinou a necháme ztuhnout. Děti se zapojí nejen do krájení ovoce, ale na dortu zkusíme sestavovat z kousků ovoce obrazce a motivy.

Vždy dbáme na hygienu a čistotu (čisté ruce, neolizovat prsty, kuchyňské náčiní apod.).

Cukrárna

Pomůcky a potřeby: Barevný karton, krajkové podložky z papíru pod dorty, materiál na tvoření a zdobení (barevný papír, krajky, stužky, knoflíky, vlnitá lepenka, karton se vzorem, korálky...), lepidlo, nůžky, fixy.

Z kartonu vhodné barvy vystříháme dortové korpusy, základy pro pečivo a cukroví (rohlíky, rolády, věnečky...). Děti si vybírají pečivo a cukroví, které přilepí na krajkové podklady. Vybrané dobroty z papíru zdobí různým materiálem z nabídky. Z ozdobeného cukroví vytvoříme cukrárnu, kde si mohou zákazníci vybírat dobroty. Stejně tak je mohou děti podarovat maminkám a tatínkům k jejich svátku.

Umíme vařit?

Pomůcky a potřeby: Hrnc, miska, mísa, obrázky ovoce, zeleniny, vybraných potravin (možno vystříhat z letáků z nabídky hypermarketů).

Co vaše maminka umí uvařit? Vaří také táta? Vaříte doma společně třeba oběd v sobotu či v neděli? Zkusíme vařit společně. Děti se posadí na koberec či kolem stolu, doprostřed položíme nádobí. Co se vaří v hrnci? Co se míchá v míse? Co nalijeme do misky? Kolem nádobí rozložíme i obrázky zeleniny, ovoce a potravin. V obchodě jsme nakoupili zeleninu, ovoce, mouku, vejce, sůl... V hrnci zkusíme uvařit zeleninovou polévku,